

"חיבורי זיכרון" - ילדים כותבים על השואה

דפנה גלילי ורינת מעגן-גינזברגר

ילדים יהודים לפני השואה ובשואה. התלמידים ביקרו בבקעת הקהילות בליווי שחקנים המציגים דמויות מחיי הקהילות השונות וסיירו באתר יד ושם. במסגרת התחרות בשנת הלימודים תש"ע נשלחו לבית הספר המרכזי כ-300 חיבורים בנושא "ילדים ונוער בשואה", ומהם נבחרו ארבעה. החיבורים נכתבו כיומני ילדים או כמכתבים שנכתבו בתקופת השואה וכמכתבים של ילדים הכותבים היום על תחושותיהם; חיבורים אחרים סיפרו סיפור אישי. החיבורים מתאפיינים ברמת כתיבה גבוהה ובעיקר ברגישות מיוחדת של התלמידים לחוויות הנוגעות לחיי ילדים ומשפחה, אבדן וגעגוע.

ארבעת הזוכים מגיעים ממקומות שונים בארץ – נעה גליקי מתל מונד, צגנש טזרה מירושלים, חגי-זאב עמרני מקרני שומרון וריטה איברהים מהכפר מגאר – וממסגרת הפרויקט החינוכי "חינוך לפסגות" בירושלים. הפרס לזוכים הוענק בטקס פרסי יד ושם שנערך בחודש יוני (ראו עמ' 4-5). החיבורים הנבחרים ישמשו בסיס לפעילות חינוכית ביד ושם ובבתי הספר היסודיים ברחבי הארץ.

דפנה גלילי היא ראש מדור החטיבה הצעירה במגמת ההדרכה, ורינת מעגן-גינזברגר היא ראש מדור הניידות החינוכיות בבית הספר המרכזי להוראת השואה.

■ "סבא תמיד קרא ספרים על השואה. בביקוריו אצלנו ובביקוריו אצלו בפולין זה נראה לי מאוד מוזר. שאלתי את סבא: 'למה אתה קורא ספרי שואה?' סבא ענה לי: 'כשתגדלי תביני'."

כך נפתח חיבורה של נעה גליקי, תלמידת כיתה ו' מבית הספר "שלנו" בתל מונד שזכתה במקום הראשון בתחרות החיבורים החדשה של בית הספר המרכזי להוראת השואה ביד ושם, "חיבורי זיכרון". פרויקט זה מבקש להתמודד עם החשיפה הלא מבוקרת והלא מתאימה של תלמידי בתי ספר יסודיים רבים לנושא השואה בקולנוע, בטלוויזיה, בספרות ולעתים אף במערכת החינוך. החשיפה לתכנים אלו מעוררת תגובות לא רצויות כמו חרדה, פחד וניכור, תופעות הפוגעות בנפשם של הצעירים ובנכונותם להתמודד עם הנושא בהמשך לימודיהם שלא מתוך ריחוק וציניות.

"חיבורי זיכרון" הוא פרויקט מיוחד לתלמידי בתי הספר היסודיים המאפשר חיבור בלתי אמצעי לנושא השואה בגילים הצעירים, ברמת העמקה הנקבעת לפי יכולתו הרגשית והבנתו של כל אחד מן התלמידים. בתי הספר המשתתפים בתחרות חוו יום פעילות חינוכית ייחודית ביד ושם, לתלמידי כיתות ה'-ו', המפגישה את התלמידים עם עולמם המגוון של